

Ras (1993) **Marianne Heske**

Utsmykking – tre videomalerier på sandblåst aluminiumsplate hvor hvert verk består av flere plater.

Marianne Heske (f. 1946) er en kunstner med lang fartstid. Hun regnes som en av Norges fremste samtidskunstnere og hennes praksis har favnet alt fra en sakte, fysisk og analog tilnærming til kunsten, til digitaliserte computerprosesser. I 1980 demonterte og flyttet hun en liten gammel løe ned fra smale fjellveier i Tafjord og hele veien til i Paris. Der ble løa gjenoppbygget og utstilt i en av salene til det berømte kunstmuseet Centre Pompidou. Gjerdeløa er et ikonisk verk og et tidlig eksempel på norsk konseptkunst. Til tross for oppmerksomheten Gjerdeløa vakte, kom Heskes internasjonale gjennombrudd først for fullt med hennes computermalerier.

Det er eksempler fra sistnevnte som henger i Kjell Arholms hus. De tre verkene er fremstilt gjennom en egenutviklet teknikk hvor hun tar videoopptak av landskap som deretter digitaliseres og trykkes på et underlag – gjerne sandblåst aluminium, slik som her. Hvert verk består av flere plater og deler tittelen Ras.

Det første verket ser man allerede utenfra, gjennom de store glassvinduene ved en av inngangene til Kjell Arholms hus. Det er en triptych bestående av tre panoramabilder og verket strekker seg omkring 5,5 meter bortover veggene. Motivet er abstrakte former i blålige og rødlige nyanser som glir diagonalt over de tre flatene. De er ugjenkjennelige som landskap slik vi normalt observerer dem, men likevel fulle av assosiasjoner til natur og noe organisk. Hadde vi ikke kjent til prosessen bak verket, ville vi likevel kunnet gjennomskue at disse formene, som tilsynelatende ikke etterligner noe konkret, i virkeligheten er noe langt mer fortrolig. De flytende formene minner om bildene fra et termografisk kamera som viser varmeutstrålingen til fotograferte objekter. Det nærmest glødende røde står i stor kontrast til det kjølige

blå. Det er også en dybdeforskjell mellom de to dominerende fargene med sine mange nyanser. Det røde ser ut til å ha større volum og stikker litt opp fra det blå. Som et utsnitt av lava som renner nedover en fjellside, eller en overflate fotografert fra lang avstand hvor krater, fjelltopper og andre ujevnheter blir synlige.

Det neste verket er ikke mange skrittene fra det forrige. Det er litt mer skjult og montert i en nisje på en buet vegg. Verket er oppdelt i seks smale vertikale plater som tillater verket å følge veggens form. Også dette bærer de karakteristiske diagonale formene som nærmest svever over flatene. Det er en kvalitet ved verkets motiv som minner om vann – om lysets refleksjon i et bølgende hav. Denne assosiasjonen understrekes av fargevalget. Klar og varm gul kontrasterer dyp mørk blå, med innslag av en klarere og lysere blåtone i overgangene. Vel vitende om prosessen bak blir man nysgjerrig på landskapets opprinnelige uttrykk. Verkenes tittel begrenser fantasien litt, da så snart man kjenner denne kan ha vanskelig for å se noe annet enn et jord- eller snøskred i de abstrakte formene. Men søken etter verkets utgangspunkt bør ikke stagge fantasien i møtet med verket.

Likevel, det tredje verket har klare referanser til et snødekt fjell, enten man kjenner tittelen og teknikken eller ei. Et panorama bestående av tre plater henger på en vegg ikke langt i fra de to andre. Det har en dyp mørk blåtone i øvre kant og et hvitt stort felt som dominerer det meste av flaten. Det hvite har en taggete og ujevn avgrensing mot det blå. Nyanser av rødt og blått er så smått ispedd alt det hvite. Subtile vertikale og slakt diagonale linjer hinter om noe som faller. Det hvite møter betrakteren omtrent som en vegg – massivt, majestetisk og nærmest konfronterende. Med både tittelen, *Ras*, og de to andre verkene i tankene, kan man forestille seg at man her er vitne til fjellet hvor skredet utspiller seg. De to andre verkene er fokuserte detaljer – det fallende, deler av materie som har løsnet og seiler nedover i en rasende fart.

Selv om samtlige tre verk har et abstrakt uttrykk oppleves teknikken, tittelen og ikke minst presentasjonen av dem, som en vandring fra noe mystisk og ukjent til noe som i det tredje verket krystalliseres som noe mer konkret. Som et kamera som først

fokuserer på nærbilder av små utsnitt for deretter å zoome utover og la betrakteren få et overblikk over scenen hvor dramaet utspiller seg.

Tekst: Maiken Winum